

Gebruik van kranen voor het hijsen van mensen tijdens ontspanningsevenementen Februari 2016

Het aanbod van ontspanningsevenementen waarmee men de consument een unieke ervaring wil bezorgen, wordt almaar extremer. Tijdens zulke ontspanningsevenementen worden vaak kranen gebruikt, omdat mensen daarmee naar grote hoogte kunnen worden gehesen. Een bekende activiteit in deze branche is « Dinner in the Sky » waarbij een groep mensen gaat tafelen op een platform dat met behulp van een hijswerktuig van het type kraan op een vijftigtal meter boven de grond is opgehangen.

Het gebruik van kranen om mensen bij zulke ontspanningsevenementen naar een hoogte te hijsen, roept op het vlak van de reglementering vragen op. Het is immers een activiteit die zou kunnen worden verboden op basis van de norm ISO 12480-1 en het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB). Meer bepaald is volgens de norm ISO 12480-1, § 13.2, het gebruik van kranen voor vrijetijds- of ontspanningsdoeleinden verboden. Daarnaast is volgens het ARAB, het gebruik van kranen voor het hijsen van personen uitsluitend in uitzonderlijke gevallen toegelaten. Bovendien is een kraan a priori niet ontworpen voor het hijsen van mensen, maar enkel van lasten.

Bijgevolg kunnen activiteiten waarbij platformen/stellingen met kettingen en/of stalen kabels worden opgehangen aan de **originele** lastdrager (hijschaak) van een kraan, worden verboden.

Aanvaardbare oplossing

Na overleg met onze diensten en met de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, verantwoordelijk voor het ARAB, hebben een aantal keuringsinstellingen en vertegenwoordigers van dit type ontspanningsevenement een oplossing bereikt, die vergelijkbaar is met die in Nederland, dat met hetzelfde probleem wordt geconfronteerd.

De gekozen oplossing om dit soort activiteit mogelijk te maken, steunt op een soortgelijke benadering als bepaald door de Machinerichtlijn (2006/42/EG), waarvan het toepassingsgebied ook hijskranen omvat. Op basis hiervan is overeengekomen dat om gebruik te kunnen maken van een hijskraan voor het ophangen van een platform dat plaats moet bieden aan het publiek in het kader van een attractie, die kraan moet aangepast zijn voor het hijsen van personen.

Dit betekent dat het platform moet worden omgebouwd tot een verwisselbaar uitrustingsstuk dat beantwoordt aan de Machinerichtlijn, zodat het geheel als een « nieuwe machine », ontworpen voor ontspanningsdoeleinden, kan worden beschouwd. Anders gezegd moeten de platformen, om te kunnen worden beschouwd als verwisselbare uitrustingsstukken, op een andere manier aan de kraan zijn gemonteerd dan voorzien is voor het hijsen van voorwerpen. Men moet dus zorgen voor een beveiligde borging van het platform aan de kraan, op een

andere wijze dan met de originele haak (wat in het verleden een ongeval door het loskomen van de haak had veroorzaakt). Het platform dat aan de kraan is vastgemaakt, kan zo worden beschouwd als een geheel dat een attractie vormt voor ontspanningsdoeleinden. Elk platform bezit zijn eigen kabels die door een "hijsblok" lopen, dat specifiek is ontwikkeld om het betreffende platform te hijsen. Het hijsblok moet verbonden zijn met het platform, zodat het niet aan de kraan kan worden bevestigd om iets anders op te tillen. Bovendien moet dit blok de nodige controles ondergaan.

Reglementering voor de hele attractie

Ontspanningsevenementen van het type « Dinner in the sky » moeten enerzijds worden beschouwd als extreme ontspanningsevenementen, die dus moeten voldoen aan de verplichtingen van het koninklijk besluit van 4 maart 2002 houdende reglementering van de organisatie van **extreme ontspanningsevenementen**.

Het geheel (kraan en platform) wordt anderzijds beschouwd als een kermistoestel van het type A en moet dus ook voldoen aan de verplichtingen van het koninklijk besluit van 18 juni 2003 betreffende de uitbating van **kermistoestellen**.

Waar beide koninklijke besluiten eisen bevatten over hetzelfde onderwerp, is het strengste niveau van toepassing.

Een kermistoestel mag enkel in dienst worden genomen indien het in overeenstemming is met de algemene veiligheidsverplichting, bepaald door boek IX betreffende de veiligheid van producten en diensten van het Wetboek van economisch recht. Een kermistoestel dat conform een niet-verplichte Europese norm is, meer bepaald de norm EN 13814 - Machines en constructies op kermisterreinen en amusementsparken, wordt geacht te voldoen aan de algemene veiligheidsverplichting en/of veiligheidsbeginselen, voor wat de toepasselijke gevaarsaspecten betreft.

De uitbating van dit soort kermistoestel (kraan + platform) moet voldoen aan de volgende koninklijke besluiten:

- het koninklijk besluit van 4 maart 2002 houdende reglementering van de organisatie van **extreme ontspanningsevenementen**;
- het koninklijk besluit van 18 juni 2003 betreffende de uitbating van **kermistoestellen**.

Dit betekent dat aan de volgende eisen moet worden voldaan:

- er moet een **risicoanalyse** worden uitgevoerd door een geaccrediteerd organisme;
- op basis van de risicoanalyse moeten, op initiatief van de uitbater, **preventiemaatregelen** worden opgesteld en door de uitbater toegepast tijdens de opstelling en de uitbating van het kermistoestel;

- telkens wanneer een kraan met platform wordt gemonteerd, wordt op initiatief van de uitbater een **opstellingsinspectie** uitgevoerd door een onafhankelijk organisme;
- ten minste eenmaal per jaar wordt, op initiatief van de uitbater, een **onderhoudsinspectie** uitgevoerd door een onafhankelijk organisme;
- ten minste eenmaal per drie jaar wordt, op initiatief van de uitbater, een **periodiek nazicht** uitgevoerd;
- voor de duur van het ontspanningsevenement duidt de organisator/uitbater een **veiligheidscoördinator** aan die tijdens de volledige duur van het evenement aanwezig is;
- de organisator/uitbater neemt de nodige **maatregelen** om te waarborgen dat er tijdens de duur van het evenement geen gevaar voor de veiligheid van de gebruikers of derden bestaat;
- de organisator/uitbater beschikt over een lijst van **alle noodzakelijke producten** die een invloed kunnen hebben op de veiligheid, met hun beschrijving, identificatie en de bepaling van hun kenmerken, alsook over een **situatieschets van het evenement**;
- **waarschuwingen en opschriften** die betrekking hebben op de veiligheid, zijn ten minste opgesteld in de taal of talen van het taalgebied waar het ontspanningsevenement plaatsvindt.

Indien een organisator een kraan huurt en het platform als verwisselbaar uitrustingsstuk aan de kraan hangt, creëert hij hiermee een kermistoestel. Hij wordt dan beschouwd als (tijdelijk) fabrikant van het kermistoestel en moet dus aan alle verplichtingen van de regelgeving voldoen.

Ten slotte moeten, zoals hiervoor toegelicht, de kraan en het platform met zijn hijsblok voldoen aan de Machinerichtlijn 2006/42/EG, die in nationaal recht is omgezet door het koninklijk besluit van 12 augustus 2008 betreffende het op de markt brengen van machines, ook al zijn in principe kermistoestellen uitgesloten van het toepassingsgebied van deze richtlijn.

Deze oplossing is het officiële standpunt van de FOD Economie en sluit niet uit dat de uitbaters van dit type ontspanningsevenementen zich houden aan de richtlijnen die door de plaatselijke overheden (gemeentebestuur, brandweer enz.) zijn opgesteld.